

Hoitotahdolla voi kertoa omaa hoitoa ja hoivaa koskevan tahtonsa. Hoitotahto tehdään sellaisen tilanteen varalle, jossa henkilö ei ole enää kykenevä tekemään omaa hoitoaan koskevia päätöksiä vakavan sairauden, onnettomuuden tai muun vastaavan syyn vuoksi.

Hoitotahdon laatiminen

Pätevän hoitotahdon tekeminen edellyttää, että sen tekijä ymmärtää riittävällä tavalla hoitotahdon merkityksen ja sisällön. Hoitotahto on hyvä tehdä mahdollisimman ajoissa. Hoitotahtoa voi ja kannattaa päivittää.

Hoitotahto kannattaa aina laatia kirjallisena, vaikka myös suullisesti ilmaistu hoitotahto on pätevä ja hoitohenkilöstöä sitova. Suullisesta hoitotahdosta hoitohenkilöstön tulee tehdä potilaan itsensä varmentama merkintä potilasasiakirjoihin. Monissa hoitotahtolomakkeissa on paikat todistajien allekirjoituksille. Lain mukaan hoitotahto ei kuitenkaan edellytä todistajia, mutta niitä suositellaan.

Hoitotahdon sisältö

Lain mukaan hoitotahto sitoo terveydenhuollon henkilöstöä. Hoitotahto voi kuitenkin sisältää useita eritasoisia tahdonilmauksia. Perinteisesti hoitotahdossa otetaan kantaa esimerkiksi elvyttämiseen tai tehohoitoon. Tällaiset tahdonilmaisut ovat sitovia ja niitä on noudatettava. Hoitotahdosta voidaan kuitenkin poiketa, jos on vahva syy epäillä, että hoitotahto on perustunut potilaan väärään käsitykseen esimerkiksi sairauden etenemisestä tai hoitomuodoista tai jos on ilmeistä, että potilaan tahto on muuttunut.

Hoitotahdossa voi kertoa myös hoivatoiveita, jotka ovat oikeudelliselta merkitykseltään toiveenomaisia ja niitä on noudatettava mahdollisuuksien mukaan. Yksilölliset hoivatoiveet ovat arjen ja elämänlaadun kannalta varsinkin pitkäaikaisessa hoidossa merkittäviä. Joku haluaa kirjata inhokkiruokansa ja lempimusiikkinsa, toinen kertoo uskonnollisesta vakaumuksestaan ja kolmas pitää tärkeänä, että hoitohenkilöstö saa tiedon vaikkapa oman kauneudenhoidon tavoista.

Erilaisia hoitotahtolomakkeita

Hoitotahdon tekemiseen on olemassa erilaisia malliasiakirjoja. Osa mallilomakkeista on lyhyitä, ne sisältävät mahdollisuuden ottaa kantaa elämän loppuvaiheen hoitopäätöksiin. Osa taas on pidempiä, niihin voi lisäksi kirjata omia hoivatoiveitaan. Valmiita lomakepohjia ei tarvitse käyttää, hoitotahdon voi kirjata myös ihan tyhjälle paperille.

- Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen (THL) HOITOTAHTO: www.thl.fi
- Exitus ry:n HOITOTAHTO: www.exitus.fi
- Sipoon työryhmän HOITOTAHTOLOMAKE: www.sipoo.fi
- Muistiliitto ry:n HOITOTAHTONI: www.muistiliitto.fi
- Suomen muistiasiantuntijat ry:n ELÄMÄNLAATUTESTAMENTTI: www.muistiasiantuntijat.fi
- Edunvalvontavaltuutus ry:n AIRO-kansio: www.airokansio.fi

Hoitotahdon säilyttäminen

Hoitotahtoa kannattaa säilyttää muiden tärkeiden asiakirjojen (kuten edunvalvontavaltuutuksen) kanssa samassa paikassa tai kansiossa. Hoitotahdosta on hyvä kertoa läheisille ja heidän on hyvä tietää, missä sitä säilytetään. Hoitotahto on tärkeää ottaa mukaan omalle terveysasemalle, sairaalaan, hoitokotiin tai muuhun hoitoyksikköön, jossa on hoidettavana. Hoitotahdon voi kirjata myös Omakanta-palveluun.

Kun tekee hoitotahdon, kannattaa samalla täyttää niin kutsuttu hoitotahtokortti tai useampia sellaisia. Hoitotahtokortti on pankkikortin kokoinen pahvinen kortti, joka kertoo, että kortin omistaja on tehnyt hoitotahdon ja missä sitä säilytetään. Hoitotahtokortteja voi tilata maksutta Exitus ry:stä ja Muistiliitto ry:stä.

Lue lisää: Muistisairaahan ihmisen edunvalvonta yhteistyönä –projektin verkkosivuilta www.muistiasiantuntijat.fi/edunvalvontahanke → valitse alisivut Tuotokset ja Materiaalivinkit

Kysy lisää: Omalta lääkäriltä ja hoitajalta, muulta terveydenhuollon henkilöstöltä, kunnan palveluohjauksesta, muistikoordinaattorilta, potilasyhdistyksiltä

Lähde: Nikumaa H, Koponen E (toim.) Miten turvaan tahtoni toteutumisen? Opas oikeudelliseen ennakointiin. Suomen muistiasiantuntijat ry:n julkaisut 1/2016. Helsinki: Lönnberg Painot Oy, 2016.